

καταλήγομεν εἰς τὴν ἐξόχως σπουδαίαν πεποίθουσιν διὰ πάντα τὰ γνωστὰ τῆς φύσεως σώματα εἴναι ώσπερ τὸ ἔμψυχον, διὰ δὲ ἀντίθεσις, ἢν ἄλλοτε ἐποιοῦντο, τοῦ κόσμου τῶν σωμάτων τῶν ζώντων καὶ τοῦ κόσμου τῶν νεκρῶν σωμάτων οὐδεμίαν προγνωστικήν ὑπόστασιν ἔχει. Ὁταν λίθος τις, διφθεῖς ἐλεύθερος εἰς τὸν αέρα, πίπτῃ καθ' ὁρίσμένους νόμους εἰς τὸν γῆν, ἢ διὰ τοῦτον τοῦτον τῆς μηχανικῆς ζωῆς φαινόμενον, ἢ ἡ αὔξησις καὶ ἡ ἀνθησις τῶν φυτῶν, ὃ πολλαπλασιασμὸς καὶ ἡ πνευματικὴ ἐνεργητικότης τῶν ζῴων, ἢ αἰσθητικότης καὶ ἡ μορφωσίς ἢ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐν τῇ Θεμελεώσει δὲ ταύτη τῆς μοναδικῆς ἢ ἐνωτικῆς ἀντελήφεως τῆς φύσεως κεῖται ἡ ὑπεροτάτη καὶ γενικωτάτη ἀξία τῆς ὑπὸ τοῦ Δαρβίνου ἀναπλασθείσης θεωρίας τῆς καταγωγῆς.

(Τέλος τοῦ πρώτου μαθήματος)

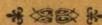
ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ

τοῦ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

ὑπὸ Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια τοῦ προηγ. φύλλου)

§ 10. Η ἐν Ελλάδει κρητιδικὴ περίοδος.

Αἱ βαθεῖαι χαράδραι τῶν Αιτωλικῶν Ὀρέων. — Αἱ λιμνοθάλασσαι τοῦ Μεσολογγίου καὶ αἱ ἐκδολαὶ τοῦ Αχελέου. — Η Κυλλήνη καὶ τὰ Ἀροάνια. — Ορᾶ εἶναι πυρηνῶδη ὅρη. — Κατὰ τὰς νεωτάτας γεωλογικὰς ἐρεύνας ἡ δυτικὴ Στερεά Ελλάς καὶ τὸ πλεῖστον τῆς Πελοπονήσου δὲν εἴναι τῆς κρητιδικῆς περιόδου.

Τὰ ἐπὶ τῶν στρωμάτων τῆς ιούρασίου περιόδου ἀμέσως ἐπικαθίσαντα στρώματα ἐκλήθησαν, ὡς προειρητικά (§ 8) κρητιδικά. Πλατεῖα τούτων ζώνη ἀρχομένη ἀπὸ τῆς δυτικῆς Εύρωπης, χωρὶς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, καὶ Ἰσηρικὴν Χερσόνησον μέχρι τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ διὰ τῆς Β. Γερμανίας, τῆς Δακίας, Σουηδίας καὶ Ρωσίας φθίνει μέχρι τῆς μεσημβρικῆς κορυφῆς τῶν Οὐραλίων Ὀρέων. Διακλαδώσις τῆς ζώνης ταύτης εἴναι ἡ διὰ τῶν Μεταλλευτικῶν Ὀρέων (Στενία) εἰς Βοεικίνην εἰσερχομένη, ἡς μέλη εἶναι ὁ Φαρμίτης τῆς Σαξωνίας καὶ Βοεικής Ελβετίας, ἀποτελῶν βράχους καὶ κορυφὰς ἐρέων γραφικωτάτους ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κοιλάδος, ἥν διαρρέει ὁ ποταμὸς "Ελβίς. Ετέρα μεγάλη περιοχὴ τῆς κρητιδικῆς περιόδου εἴναι ἡ ἐν ταῖς μεσημβριναῖς τῆς Εύρωπης γωραῖς ἀπκνητῶσαι, ἡς ἀπολιθωμαὶ γραπτηριστικὸν εἴναι σι τονδισταῖ. Αὕτη περιλαμβάνει μέρος τῶν Αιτωλικῶν ψωλῶν, τῆς Ιταλίας, τῆς Ελληνικῆς Χεισούρησος, τῆς Κριμαίας, καὶ φθάνουσα μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἐξαπλουσταῖ ἐφ' ὅλοκλήρου τῆς Λυθεικῆς Ερήμου. Ωστε κατὰ τὴν κρη-

τιδικὴν περίοδον αἱ χῶραι αὐταις ἀπετέλουν βυθὸν θαλάσσης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατεκρημνίζοντο κορητίς, ἀσθετόλιθοι, ψαμμίται καὶ διάφορα ἄλλα ὄρατογενῆ πετρώματα, διὰ ρηγμάτων δὲ τῆς γῆς ἀνεζεχύοντο πυρογενῆ πετρώματα, ἀτίνα ἐν τῇ παρελεύσει τῶν αἰώνων μετεμορφώθησαν εἰς τοὺς νῦν λεγομένους δρεῖτας. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην δὲν ὑπῆρχε Ἐλλάς, Ἰταλία, Ισπανία (μόνον τὰ Πυρηναῖα ὅρη), οἱ Παρίσιοι, τὸ Λονδίνον, αἱ Βουζέλλαι, τὸ Βερολίνον, ἡ Δρέσδη, δὲν ὑπῆρχον δῆλοι. τότε αἱ χῶραι, ἐν αἷς ἡ ἀνθρωπότης ἀνεδείχθη καὶ ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφώνα τοῦ πολιτισμοῦ.

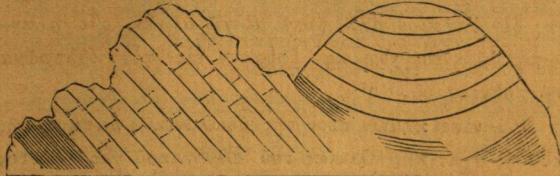
Αἱ γνώσεις ἡμῶν περὶ τῆς γεωλογικῆς κατασκευῆς καὶ τῆς σχετικῆς ἡλικίας τοῦ Ἐλληνικοῦ χερσαρμάτου στηρίζονται κυρίως ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῶν Bolbaye καὶ Virfet (Expedition Scientifique de Morée 1833), τοῦ Fiedler (Reise in Griechenland 1843) καὶ τοῦ Neumayr, Bittner καὶ Teller, ἐκτὸς τῶν ἀζωτῶν στρωμάτων τῆς Ἀττικῆς, τῆς μεσημβρικῆς Εὐβοίας καὶ ἀνατολικῆς Ὀθρυνος (§ 6) καὶ τινῶν τριτογενῶν καὶ νεωτέρων ἄλλων χερσαρμάτων ἀπεισαὶ ἡ ἐπίλοιπος Στερεά Ελλάς καὶ ἡ Εύβοια συνίστανται ἐκ στρωμάτων τῆς κρητιδικῆς περιόδου, ἡς διέκριναν τὰς ἔντονες ὄροφοις.

α'.) Τὸν ἀράτερον ἀσθετόλιθον, ἐγκλείοντα πολλαχοῦ ἵππουρίτας καὶ ἔχοντα ἐνιαχοῦ πάχος 3000 μέτρων (μεταξὺ Ἀμφίσσης καὶ Λιδωρικίου). Οἱ ἀσθετόλιθοι οὗτοι ἀπαντᾶσι καὶ ἐν Εύβοικῳ μετὰ ἵππουρίτων ἐπὶ τῆς ἀλύσεως τοῦ Εύβοικοῦ Όλυμπου, μεταξὺ τῆς κορυφῆς τῆς Δίρφυος καὶ Επροσδουνίου. Υπολογίζεται δὲ τὸ πάχος τούτου ἐνταῦθα εἰς 1000 μέτρα.

β'.) Τὸν μακρύγονον διὰ τοῦ ξενικοῦ τούτου ὄνοματος δηλοῦσι παχεῖς σειράς ἐκ ψαμμίτου καὶ ἀργιλικοῦ σχιστολιθου, ἀποτελούσας τὸ βάθρον ἡ ὑπόθεμα τοῦ ἀνωτέρου ἀσθετόλιθου. Οὗτος ἀπαντᾷ κυρίως ἐν Αιτωλίᾳ, ἡς τὰ γραφικὰ ὑπὸ βαθειῶν χαραδρῶν διασχιζόμενα δασόρυτα καὶ κατὰ παραλλήλους σειράς πρὸς τὰ ΝΑ διευθυνόμενα ὅρη, ἐκ τοιούτων συνίστανται πετρωμάτων. Ἐντὸς τῆς πετρώδους μαζῆς τῶν ὁρέων τούτων (Αιτωλικῶν "Αλπεων), εὐκόλως διαφθειρόμενης, τὸ ὄδωρο ἐν τῇ παρελεύσει τῶν αἰώνων παρήγαγε λίσιν στενάς καὶ βαθείας χαράδρας καὶ ψάραγγας, ἔχουσας τὰς πλευράς αὐτῶν σχεδὸν καθέτους. Οἱ τοιούτοις διαμελισμὸς παρέχει εἰς τὸν ὄδοιπόρον μεγίστας δυσκολίας, διότι ἐνῷ νομίζει, ὅτι ὀλίγα τινὰ λεπτὰ ἀπέχει ἐκ τίνος χωρίου, αἰφνίς πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ψλέπει διανοιγμένην ἀσύσσον, ἐπὶ τοῦ πυθμένος τῆς ὁποίας ρογθίζων καὶ παφλαζών ρέει

χείμαρρος τις ἀτραπός ἐπικινδυνος και ὅλισθηρά άγει πρὸς τὰ βάθη τῆς χαράδρας ταύτης, ἐν ἡ ἵσως γέφυρα στενοτάτη τουρκικὴ μετὰ τόξου πελωρίου, ἐπὶ μιᾶς και μόνης στήλης στηριζούμενη καθιστᾷ δυνατήν τὴν διάβασιν τοῦ παφλαζόντος χειμάρρου.

γ'.) Τὸν μέσον ἀσθετολίθον οὐτος ἀποτελεῖ ἐντὸς τοῦ μυκίνου, πρὸς τὰ ἀνώτερα κύτου μέρη, ἐντρώσεις (Einlagerung) και ὅμοιαζει πετρογραφικῶς πρὸς τὸν ἀνώτερον ἀσθετόλιθον. Τὸ μέγιστον κύτου πάχος λαμβάνει κατὰ τὴν Κλεισουρα περὶ τὸ Μεσο-

Κατατομὴ Στρογγύλου και Βαρδούσσης.

λόγγιον, ἰδίως δὲ ἐπὶ τοῦ ὅρους Στρογγύλου. Ἀπολιθώματα ἐντὸς τοῦ ἀσθετολίθου τούτου μόνον ὁ Βίτνερ ἔθρεν ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ και

δ').) Τὸν κατώτερον ἀσθετολίθον Σχεδὸν ἀπειλεῖ ἀκαρυνία ἀποτελεῖται ἐκ παχέων στρωμάτων τοῦ ἀσθετολίθου τούτου, ὅστις κείμενος ὑπὸ τὸν μακίγγρον, εἰς τρεῖς διαιρεῖται βαθμίδας. Ἐν τούτῳ ὁ Neumayr, λέγει, ὅτι εὔρεν ἀπολιθώματα ρουδιστῶν κακῶς διατετηρημένα. Οἱ ἀσθετολίθοις οὐτος ἀπειλεῖται και ἐν Εύβοιᾳ ὑπὸ τὸν μακίγγρον και ἀνώτερον ἀσθετολίθου, φέρει λείψανα κακῶς διατετηρημένα. Τὰ ὅρη δὲ τῆς ἀκαρυνίας, χωρίζομεν τῶν Αἰτωλικῶν ὄρέων διὰ λιμνώδους χώρας, ἔχουσι διεύθυνσιν ἐκ Β πρὸς Ν. Πρὸς τὴν ΝΔ δὲ γωνίαν τῆς ἀκαρυνίας κείνται αἱ λιμνοθάλασσαι τοῦ Μεσολογγίου (2) (Κυνίς και Οὔρια), αἰτινες λίκην ἀδιαθετέεις και ἐχθυστρόφοι.

Καὶ ἐν Πελοπονήσῳ ἀπειλεῖ ἡ κρητιδικὴ περίοδος οὐχὶ ὅμως τοσοῦτον ἔηπιλωμένη, φάνεται δὲ ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ δὲν ὑπάρχει ὁ κατώτερος ἀσθετολίθος, ὅστις λίκην πιθανὸν μόνον ἐν Ἀργολίδι ἀποτελεῖ ὅρη ὑψηλὰ (Ἀραχγύτον, Δίδυμον), εἴς ὧν και οἱ λόφοι

Σημ. (1) Τίνες θεωροῦσι τὴν Βαρδούσσην, ἔτεροι δὲ τὴν Γκιώναν ὡς τὸν Κόρακα τῶν ἀρχαίων.

Σημ. (2) «Διμῆν τῶν Οινιαδῶν, Μελίτη καλούμενη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταθίων, πλάτος δὲ εἴκοσι, και ἀλλη Κυνία, διπλασία ταύτης και μῆκος και πλάτος, τρίτη δὲ Ούρια, πολλῷ τούτων μικρότερά ἡ μὲν οὖλη Κυνία και ἐκδιδώσιν εἰς τὴν θάλασσαν, αἱ λοιπαὶ δὲ ὑπέρκεινται δύον ἥμισταδίν (Στράβ. γεωγρ. σελ. 394 ἐκ Müller). Οἱ ἀπὸ τῆς θαλάσσης χωρισμὸς τῶν λιμνοθαλασσῶν τούτων διὰ στενῆς και χθαμαλῆς γῆς 30 χιλιομέτρων μῆκος και ἡ ὑπὸ ίλυσος πρόσχωσις τούτων ἐγγεῖται μόνον, ἀν δεχθῶμεν, διτὶ ποτὲ δὲ Ἀχειλὸς εἰς τὰς ἑκούσιας εἰς τὰς λίμνας ταύτας. Οἱ ποταμοὶ εὐτὸς λίαν πιθανόν, διτὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἡδὲ ἀπαντά τὰ μεσόγεια τῆς Αἰτωλίας και ἀκαρυνίας ἀπέτελουν μίαν και μόνην λίμνην, ἔρρεε διὰ τῆς διαδρομίγενος και στενῆς φάραγγος τῆς Κλεισούρας, δι' ἣς νῦν διέρχεται ἡ ἐξ Ἀγρινίου εἰς Αἰτωλικὸν ἀγούσα ὅδος, και ἔχουσα εἰς τὴν λιμνοθάλασσαν τοῦ Αἰτωλικοῦ. Οἱ ἀχειλῶν ἔξερχομενος ἐκ τίνος φάραγγος πρὸς βορρᾶν τῆς πεδιάδος τοῦ Ἀγρινίου, χωρεῖ πρὸς τὴν θάλασσαν, διερχόμενος στενῆς λοφώδους χώρας. Ἐξερχόμενος δὲ τῆς λοφώδους ταύτης χώρας δὲ ἀχειλῶν, διαρρέει χώραν ἐλώδην, εἰς ἡς ἔξεχουσιν ἐδῶ και ἐκεῖ βράχοι, οἵτινες ἀπετέλουν πότε μικρὰ νησίδρια ποθεν τῶν ἔκειλῶν τοῦ ποταμοῦ.

τῆς Λαζίστης ("Αργος"), τοῦ Παλαιμηδείου κτλ. (3). Υπὸ τοὺς ἀσθετολίθους τούτους ἀπαντᾶ μακίνος, ὅστις κυρίως ἐμφανίζεται ἐπὶ ὄλοληρου τοῦ τῆς Ἀργολίδος κέρατος, ἀπὸ τοῦ Ὁρθολιθοῦ και τοῦ Δειδύμου ἀλλοι τοῦ Σκυλλαίου ἀκρωτηρίου. Ἐπίσης ἐμφανίζεται ὁ μυκίνος οὗτος και ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Μύλων και Τριπόλεως, ἐπὶ τῆς δυτικῆς Αρκαδίας και τοῦ Ἐρυμάνθου. Ἡ κεντρικὴ ὅμως Ἀρκαδία μέχρι τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἐν οἷς τὰ "Ορη Κυλλήνη (Ζειρά) και Ἀροάτη" Ορη, ἀποτελοῦνται ἐκ νεωτέρων διαπλάσεων, περὶ ὧν λέγομεν ἐν τοῖς ἑξῆς ὅλιγιστα.

Ἡ Κυλλήνη, τὰ Ἀροάτη "Ορη (Χελμός) και ὁ Ερυμανθος (Ωλονός), ἔτινως δὲ ἐκ τοῦ ὑψους αὐτῶν και τῆς πετρογραφικῆς των συστάσεως εἰναι τὸ ὑδροφόρως ταμεῖ μεγάλου μέρους τῆς Πελοπονησου, δέντη ἀνάκουσιν εἰς ἐκ τοῦ μόνον σύστημα ἡ σειρὰν ὄρέων, διαμελισθεῖσαν ὑπὸ τῶν ὑδάτων εἰς τὰ ταῦτα ὅρη, ἀλλ' ἔκκεστον τούτων παριστᾶ ἰδιαιτέρα τοῦ γελουσι τῆς γῆς ἔκαρσι, ἔχον ὅλως διάφορον διεύθυνσιν και διάφορον τεκτονικὴν κατασκευήν. Και ἡ μὲν Κυλλήνη, ὅγει, πελώριος, ἔχων ὑψος 2374 μέτρων, και τὰ Ἀράνια ὅρη (2355 μ.), κείμενη πλησίον ἀλλήλων σχηματιζούσιν ἐστρογγυλωμένους πυρῆνας δρέων (Mas-SIV), ἀποκλίνοντες πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον και καλυπτομένους περὶ τοὺς πρόποδας ὑπὸ εὐφόρων τριτογενῶν στρωμάτων, ἐπὶ τῶν ὅποιων τὸ Ξελδοκαστρον και ἡ ἐπίλοιπος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου στεφιδωφόρος χώρα. Οἱ δὲ Ἐρύμανθος, χωρίζομενος τῶν Αροάτων Ορέων διὰ χθυμαλῆς σειρᾶς ὄρέων, ἐκ Β πρὸς Ν διεύθυνσιν, ἀπαρτιζεται ἐκ συστήματος παραλλήλων ἀλύσεων, ἔχοντος διεύθυνσιν βορειοανατολικήν. Αποκλίνει δὲ ὁ Ἐρύμανθος πρὸς βορρᾶν πρὸς χωρᾶν ὄρεινήν, ἐξ ἐστρογγυλωμένων κορυφῶν συνισταμένην, (Παραχαϊκόν ή Βοτδίς, 1927 μ.), ητις ἀλλαχοῦ μὲν τὴν θάλασσαν προσεγγίζει (μεταξὺ Αίγιου και Πατρῶν), ἀλλαχοῦ δὲ καλύπτεται περὶ τοὺς πρόποδας ὑπὸ εὐφόρων τριτογενῶν στρωμάτων (Πεδίας Πατρῶν).

Ἐνῷ δὲ τοικύτη γνώμη ἐπεκράτει, ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς Ελλάδος κατεσκευήσται ἐκ χερσωμάτων τῆς κρητιδικῆς περιόδου, νεωτεραι ἔρευναι, γενόμεναι ὑπὸ τοῦ ὄλοληρου τὴν Πελοπόνησον και πλείστον τῆς Στερεοῦς Ελλάδος μελετήσαντος γεωλόγου και γεωγράφου κυρίου Φελιψώρος, κατέδεξαν, ὅτι αὐτην εἰναι ἐσφαλμένη (Zeitschrift d. d. Geol. Gesel. 1890 σελ. 150).

"Οπως κατανοήσωμεν τὴν γεωλογικὴν κατασκευὴν τῆς Πελοπονήσου, ἡς φυνταχθώμεν τέσσαρα διάφορα στρωμάτα ἐπικείμενα ἀλλήλων, ὃν πολλαχοῦ τὰ ὑποκείμενα φθοοῦς ἐνεκ τῶν ἐπικείμενων εἰναι ἀποκεκλυμένα. Τούτων τὸ βαθύτατον εἰναι ὁ μέλις ἐκεῖνος τῆς Τριπόλεως ἀσθετολίθος (τὸ μαῦρον μάρμαρον), οὐτενος τὰ βαθύτερα ἐγκλεισούσι ρουδιστάς (ιππουρίτας), τὰ δὲ ἀνώτερα τονυμουσίτας. Ἐπὶ τούτου ἐπικείνται στρωμάτα μακίγρων (ψαμμίται, σχιστόλιθοι) και κρυκαλοπαγῆ. Ἐπὶ τούτου ἀκολούθως εἰπικάθηται στρῶμα ἐξ ἀσθετολίθου, ὅπερ ἰδίως περὶ τὴν Πύλον ἀπαντᾶ και ἐγκλεισει ρουδιστάς και τονυμουσίτας. Τέ-

Σημ. (3) Παρδ. Verhandlungen der Ges. f. Erdk. B XIV. N. 9 και 10, και BXV. N. 4, 5 και 7. von A. Philippson).

λος ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου ἔξαπλοῦται ὁ πλακεῖσθης ἀσθετόλιθος τοῦ Εἰρηνάθου. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι οἱ ροδισταὶ εἴναι γνώρισμα τῆς κρητιδικῆς περιόδου, καὶ οἱ ἀρμονίλιται τῆς ἡωκαΐνου, ροδισταὶ δμῶς καὶ νορμονίλιται δμῶς ἀπαντώντες κατεδείχθη, ὅτι εἴναι γνώρισμα τῆς ἡωκαΐνου διαπλάσεως, ἥτις ὡς γνωστὸν εἴναι ἡ ἀρχαιοτέρα ὑποδιαίρεσις τῆς τριτογενοῦς περιόδου.¹ Επειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πετρωμάτων τῆς Ἀκαρναίας τὰ αὐτὰ ἀπολιθώματα ἀπαντώσιν, ἐπεταί ὅτι καὶ ταῦτα ὡς καὶ τὰ τῆς Λίτωλίας δὲν εἴναι κρητιδικά, ἀλλὰ ἡωκαΐνικά. Ιδίως οἱ περὶ τὸ Μεσολόγγιον λόροι ἀποτελοῦνται ἐξ ἀσθετολίθου, διτσὶ πολλαχοῦ ἐγκλείει νουμμούλιτας, ὡν μεγάλην ποσότητα δύναται τις νὰ συλλέῃ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ὄδῶν τῆς πόλεως, ἐκεῖ ἔνθα νέαι ἐγείρονται οἰκοδομαῖ, διότι οἱ λίθοι τούτων μεταφέρονται ἐκ λατομείων κειμένων ἐπὶ βράχων ἡωκαΐνικῶν. Οὐεν κατὰ τὰς ἐρεύνας τοῦ κυρίου Φιλιψώνος κρητιδικῆς περιόδου εἴναι τὸ γέρωμα τῆς Ἀρατολικῆς Στερεᾶς Ἐιλάδος καὶ τῆς Είβοιας, ἔξαιρουμένων τῶν ἀζωτῶν· ἐν δὲ τῇ δυτικῇ Στερεῇ Ἐλλάδι μόροι τὰ βαθύτερα στρώματα τοῦ ἀσθετολίθου τοῦ Γαβρόβου εἴναι κρητιδικά καὶ ἐν Πελοπονήσῳ τὰ βαθύτερα τοῦ μέλατος ἀσθετολίθου τῆς Τριπόλεως, λίσιν δὲ πιθανὸν καὶ οἱ ἀσθετολίθοι τῆς Ἀργολικῆς Χερσονήσου.

(ἐπεταί)

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΗΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ φυτὸν τοῦτο ἐμβολιάζεται ἐπὶ προύμνης τῆς οἰκιακῆς (δαμασκηνῆς) καὶ ἐπὶ ἄλλων παραπλησίων εἰδῶν προύμνης ὡς ἐπὶ τῆς κορομηλένης κλ. Ἡ τροφὸς πρέπει νὰ εἴναι φυτάριον συνήθως διετὲς προερχόμενον ἐκ σπορᾶς πυρήνων ἢ ἐκ παραφυλάδων ἐρείζων. Αἱ τοιαύται παραφυλάδες προκύπτουσιν ἐκ τῆς βάσεως τοῦ κορομοῦ προύμνης τινὸς ἐκ τῶν ἀνατέρω ἀναφερομένων, τεμνομένης πλησίον τοῦ ἀδάρους καὶ καλυπτομένης ἐπειτα εἰς τὸ μέρος τῆς τομῆς διὰ στρώματος ἐκ γόματος ἐλαφροῦ καὶ ὀλίγον ὑγροῦ. Αἱ παραφυλάδες τότε ἐν ὦ ἀναπτύσσονται ἐπειδὴ δέρχονται διὰ χώματος ἀποκτώσιν εἰς τὴν βάσιν αὐτῶν ρίζας. Τὰς παραφυλάδας ταῦτας ἀποσπᾶ τις ὅταν ἔχωσιν ὑψος ἐνὸς περίπου μέτρου καὶ μεταφυτεύει. "Ἐν δὲ ἔτος τούλαχιστον μετὰ τὴν μεταφύτευσιν ἐμβολιάζει τις διὰ τῶν ἀκολούθων τρόπων κυρίως:

Δι' ἑροφθαλμιοῦδο κοιτοῦ (ἴδε περιγραφὴν καὶ σχῆμα 3) κατὰ Μάρτιον ἢ Ιούλιον καὶ Αὔγουστον, διὰ στεγανίτου (ἴδε σχῆμα 2) κατ' Απρίλιον περίπου, δι' ἀγγειοῦ τριχετρισμοῦ καλλάζοντος (ἴδε σχῆμα 15) κατὰ Μάρτιον, καὶ διὰ σχισμῆς κατὰ Μάρτιον καὶ Σεπτέμβριον. Οἱ τρόποι οὐτοὶ περιεγράφησαν ἀρκούντως ἐν τοῖς προηγουμένοις.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΠΙΔΕΑΣ

Ἡ ἀπιδέα ἐμβολιάζεται εἰς καλᾶς μὲν καὶ βαθύεις γονίας ἐπὶ ἀγριαπιδέας οἰκοδόποτε καὶ ἐπὶ κοινῆς ἀπιδέας, εἰς δὲ τὰς γονίας τὰς πολὺ ὀλίγον βα-

θείας ἐπὶ κυδωνέας καὶ εἰς γονίας ἀργιλλώδεις ἐπὶ κρατάγην τοῦ μονοσπέρμου. Καὶ αἱ μὲν εἰς τοσούδεν γενιμένουσαι ἀπιδέα, ἀγριαπιδέας ὡς καὶ ὁ κράταιγος προέρχονται ἐκ σπορᾶς καὶ ἐμβολιάζονται κατὰ τὰ πρώτα ἔτη τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἡ δὲ κυδωνέα προέρχεται κυρίως ἐκ μουσχευμάτων (ἐκ κλαδῶν ἀποσπωμένων τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ καὶ φυτευομένων) ἡ ἐκ παραφυλάδων ἐρείζων μεταφυτευομένων. Οἱ ἐμβολιασμοὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτη ἐκτελεῖται ἐν τούλαχιστον ἔτος μετὰ τὴν φύτευσιν.

Ἡ ἀπιδέα εἴναι ἐπιδεκτικὴ ὅλων σχεδὸν τῶν εἰδῶν τοῦ ἐγκεντρισμοῦ καὶ ἐνοφθαλμισμοῦ. Δύναται δέ τις νὰ συστήσῃ τοὺς ἑξῆς τρόπους ὡς ἀπλουστέρους καὶ ἀσφαλεστέρους: Τὸν ἑροφθαλμιοῦ (ἴδε σχῆμα 3) κατὰ Ιούλιον καὶ Αὔγουστον, τὸν κυνόγονο στεγανίτη μεθ' ἐνὸς ἢ πλειστέρων κέντρων ἀναλόγως τῆς παχύτητος τῆς τροφοῦ (ἴδε σχῆμα 2) κατ' Απρίλιον περίπου καὶ τὸν διὰ σχισμῆς κατὰ Μάρτιον καὶ Σεπτέμβριον (ἴδε σχῆμα 1). Τὸν περιγραφὴν τῶν μεθόδων τούτων εὑρίσκει τις ἐν τοῖς προηγουμένοις.

Τὸ κέντρον, εἴτε ὄφθαλμός εἴναι οὗτος εἴτε κλαδος, τίθεται ἐπὶ μὲν τῆς κυδωνέας καὶ τοῦ κραταγήου πλησίον τοῦ ἀδάρους, ἐπὶ δὲ ἀπιδέας καὶ ἀγριαπιδέας πλησίον μὲν τῆς βάσεως ἀν ἢ τροφὸς ἔχει κορμὸν οὐχὶ εὐθυτενὴ ὄπωσδήποτε πρὸς τὴν κορυφὴν δὲ τοῦ κορμοῦ ὅταν οὗτος δὲν παρουσιάζει τὴν ἐν λόγῳ ἀνωμαλίαν.

Δύναται τις ἀκόμη νὰ ἐμβολιάσῃ τὴν ἀπιδέαν καὶ ἐπὶ σορθίας, ὅπου αὐτὴ εὐδοκιμεῖ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΗΛΕΑΣ

Ἡ μηλέας ἐμβολιάζεται ἐπὶ κοιτῆς μηλέας ὁξυχύμου πρὸ πάντων ὅταν πρόκειται ὡς πρὸ ἡμέν τὴν καλλιεργήνη τις ταῦτην εἰς μέγα σχῆμα. Ἐν τῇ Δυτικῇ Εύρωπῃ καὶ ιδίως ἐν Γαλλίᾳ συχνότατα βλέπει τις μηλέας εἰς μικρὸν σχῆμα ἔχουσας δηλ. ὑψος δύο μέτρων περίπου τότε μεταχειρίζονται ὡς τροφὸν δύο ἀλλα εἰδὴ μηλέων μικροσώμων γνωστῶν ὑπὸ τὰ ὄμματα Malus mitis καὶ Malus paradiascia. Τὰς ἐκ κοιτῆς μηλέας τροφοῦς ἀποκτεῖ τις κυρίως διὰ σπορᾶς καὶ ἐμβολιάζει κατὰ τὰ πρώτα ἔτη τῆς ἡλικίας αὐτῶν, τὰς δὲ δύο ἀλλας μηλέας τὰς μικροσώμους δύναται τις νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ διὰ παραφυλάδων ἐρείζων ἐπιτυγχανομένων ὡς προηγουμένως εἴπομεν, λόγου γινομένου περὶ τῆς δαμασκηνῆς.

Αἱ τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς μηλέας μέθοδοι εἴναι αὐταὶ τὰς ὄποιας ὑπεδείχαμεν διὰ τὴν ἀπιδέαν. Καὶ ἡ μηλέα εἴναι ὡς ἡ ἀπιδέα, ἐπιδεκτικὴ ὅλων σχεδὸν τῶν μεθόδων τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Αἱ δὲ μᾶλλον ἐν χρήσει εἴναι ὁ κατόπιν ἑροφθαλμιοῦς καὶ ὁ διὰ σχισμῆς (ἴδε τὰ περὶ ἐμβολιασμοῦ τῆς ἀπιδέας).

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΣΙΩΤΗΣ